

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

UN MONUMENT AL BIRUINȚEI

La Mărășești, s'a sfințit, — joi 20 Sept., în prezența Suveranului și a guvernului, monumentul „Biruinței”; monumentul care amintește felul cum știe Românul să-și apere casa neamului lui, atunci când dușmanul caută să i-o cuprindă.

Cu această ocazie M. S. Regele a ținut o însuflețită cuvântare, pe care o dăm mai jos în întregime.

Iubiți tovarăși!

Suntem cu toții adânc mișcați privind această piatră de hotar a gloriei naționale, care va aminti tuturor trecătorilor de pe acest mare drum al neamului românesc, că aici prin jertfă, prin credință și prin stăruință s'a făurit România întregită.

Bătălia dela Mărășești, bătălie care a intrat adânc în poezia și în credința națională, înseamnă pentru noi un semn neperitor al virtuților românești.

Cum la Mărășești s'a dat bătălia avântului, bătălia care va trebui să fie visul nostru viitor, la Mărășești s'a dat bătălia credinței, a jertfei și a strajei, bătălia întregului trecut al neamului nostru.

Sabia, care se ridică falnică spre cer, să fie semn tuturor acelor, cari răvnesc asupra pământului românesc, această sabie va cădea fulgerător, arătând încă odată tăria și dreptul nostru.

Astăzi prăznuind o bătălie, noi nu prăznuim un simțământ războinic, ci prăznuim un simțământ al conștiinței dreptății noastre naționale. România și întregul său popor nu dorește să se lupte, dar mărturisește prin amintirea zilelor sale glorioase, că va fi gata, ca altădată aici la Mărășești, să-și apere dreptul său, să-și apere țarina strămoșească. Trăiască România!

Prefectura din Deva.

Vizita armatei în țin. Zarandului.

Unul din cei mai puternici factori în viața unui stat este armata. De disciplina, moralul și dragostea de patrie de care este stăpânit soldatul depinde însuși reabilitatea statului. Iar disciplina încadrată în măsuri chibzuite și blânde atrage simpatia mulțimii și mărește elanul. Dealtcum redutele niciodată n'au fost cucerite în urma unui ordin sec, ci datorită cuvântului cald care a animat sufletele.

Conduși de acest principiu, ofițerimea aflată în manevre în această regiune a dat dovadă de înalte calități sufletești, comportându-se cu soldații în așa măsură, încât și-au câș-

tigat o caldă simpatie din partea populației băștinașe. Iar soldații prin o purtare ireproșabilă au ținut să dea o categorică desmințire svonurilor că, în manevre soldații n'ar ține cont de avutul particular.

Armata în manifestările ei, în timpul vizitei în această regiune, pe lângă că ne-a procurat momente de înălțare sufletească prin evocarea memoriei aceleia ce a fost Craiul acestui ținut, ne-a întărit credința în puterea și vitejia ei, asigurându-ne că hotarele țării stabilite prin jertfa atâtor mii de vieți, vor fi păstrate cu același sfintenție.

S. TOMUȘ

Impresii și constatări.

Intr'una din revistele juridice dela Cluj, am cetit plăcuta știre că prin Deciziunea sa, din 27 Februarie 1934, Curtea de apel din Cluj, sub presidenția strălucitului jurist Dr. Ioan Papp, a scutit, de orice impozit de echivalent asupra bunurilor de mână moartă, Liceul ort. rom. „Avram Iancu” din Brad, pe motivul că aceasta este o instituțiune cu scop numai cultural, iar venitele sale sunt destinate aceluiași scop de interes obștesc.

Pe baza acestei hotărâri, liceul a fost

scutit, pentru totdeauna, de acest impozit, care anual, se cifra cam la suma de 20.000 lei.

Fapt divers, vor spune unii. Da, privit în general, așa este. Dar, judecându-l în legătură cu nevoile materiale în cari se sbate această instituțiune, faptul devine important și trebuie menționat, iar cei cari s'au năzuit la realizarea lui, se cuvine a-i încuraja.

Intre aceștia, cel dintâi, este directorul liceului, d. C. Ciocan.

Dânsul, cu toată urgia izvorâtă din invidia celor câteva vipere ce i se opun, a luptat și luptă pentru bunăstarea podoabei Za-

randului, podoabă care este liceul „Avram Iancu”.

Lanțului frumoaselor sale infăptuiri, de când conduce această nobilă instituțiune, se adaugă și acest succes avut în fața onoratei Curți de apel din Cluj.

Il felicităm și-i urăm deplină reușită spre a răsturna și înlătura ultimii „bolovani” insensibili — și totuși prea sensibili față de interesele lor personale — ce-i mai stau în cale la realizarea gândului său cu un scop atât de nobil: Câștigarea pe seama liceului a clădirii fostei școli normale de fete.

Și dacă oamenii — unii prea răi și în teresați — nu-l vor ajuta, credem că-l va ajuta Dumnezeu, tocmai având în vedere scopul pentru a cărui realizare luptă.

Gradațiile membrilor corpului didactic

Ministerul instrucțiunii a trimis tuturor școalelor secundare tablouri sinoptice cu bugetele respective, pe timpul dela 1 Octombrie 1934—31 Martie 1935, în care sunt cuprinse gradațiile și definitivările membrilor corpului didactic, împlinite până la 1 Aprilie 1934.

Profesorii și maeștrii cărora din diferite motive nu li s'au recunoscut formal drepturile la gradațiile împlinite până la această dată, sunt invitați să înainteze de urgență ministerului actele necesare acestor drepturi.

Sumele necesare plății acestor gradații au fost prevăzute în buget.

Știri de tot felul

— M. S. Regina Maria de câteva zile se află în capitala Angliei.

— Ieri, pe la orele 8 seara, guvernul d. Tătărescu și-a înaintat demisia Regelui. După o oară de consultări M. S. Regele a însărcinat pe d. Tătărescu cu formarea noului guvern.

D. Manolescu-Strunga este titularul ministerului industriei și Comerțului, primindu-se demisia d. Teodorescu.

— D. Titulescu și-a dat demisia din fruntea ministerului de externe.

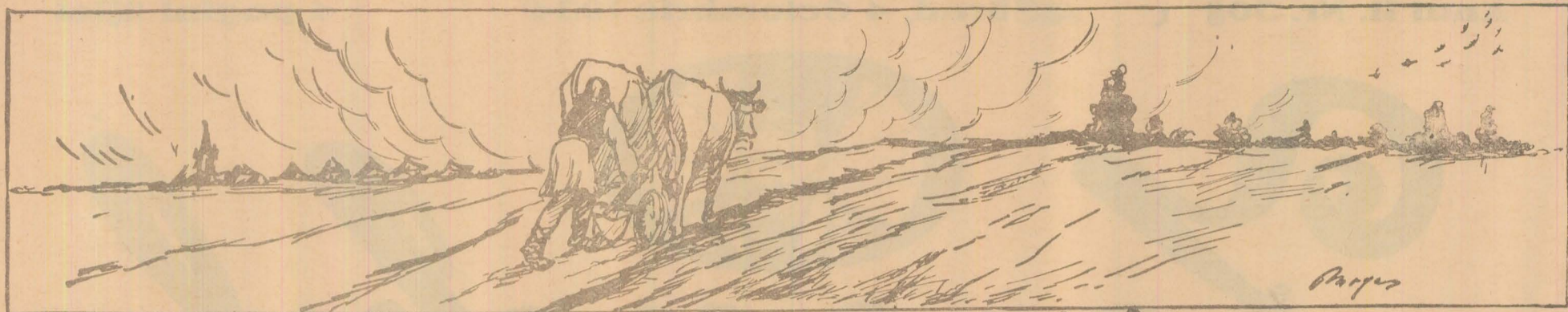
— Săptămâna trecută a avut loc la prefectura județului nostru examenul de limba română pentru funcționarii publici minoritari. Comisia de examinare a fost compusă din dnii: Dr. Miocu, pref. județului, C. Sporea, dir. șc. normale din Deva, și C. Ciocan, dir. liceului Brad.

Știri din Zarand

— S'au început lucrările de canalizare a Crișului alb.

-- După manevre, un batalion de soldați vor rămâne în Brad.

Suveranul a semnat deja decretul pentru trecerea batalionului de vânători de munte dela Caransebeș la Brad.

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Insemnătatea cultivării trifoiului

Un învățat francez, Jaques Bujault, a scris undeva: „cine are fân, are pâne“. Toate fânățele, dar mai ales fânățele de trifoi și lucernă, ajută foarte mult la creșterea vitelor, care prin bălegarul ce-l fac ajută la mărirea producției agricole. Din această cauză un plugar luminat scrie în cartea „Plugăria Angliei“, că „pentru a culege multe cereale (bucate) trebuie mai de grabă să împuținăm decât să mărim întinderea de pământ semănată cu grâu, și dând mai mare însemnătate culturilor de fânățe de trifoi și lucernă, nu căpătăm numai o mai mare producție de carne, lapte, unt, ci și o mai mare producție de grâu“. În același chip trebuie înțeles și proverbul: „Dacă dorești grâu mult, seamănă trifoi“.

Printre plantele de fânăț, trifoiul ocupă un loc de frunte. Păreră Germanilor este, că pentru plantele de fânăț trifoiul este mai mult, decât grăul pentru cereale. Până acum 400 de ani trifoiul era socotit ca o plantă sfântă, căci se credea, că cele trei frunze sunt cele trei fețe ale Sf. Treimi. În cărțile de pe atunci îl găsim pus alături de trandafir, crin și garoafă. Chiar un poet îl numește „trifoiul iubit al inimei mele“.

Nu se știe de bună seamă, unde a fost cultivat întâia oară, nici de când îl cultivăm noi Românii. Se știe numai că în Caucazia era cunoscut înainte de nașterea Mântuitorului și că la noi nu se semănat trifoi decât de vreo 300 de ani.

Cultura trifoiului ne dă foloase însemnate. Înainte de toate el ne dă nutreț fie verde, fie uscat, fie murat. Putem avea toată vara nutreț verde, căci el se cosește de mai multe ori. Cultivând trifoiul putem spori numărul vitelor și mai ales a vacilor de lapte.

Cultura lui este mai puțin costisitoare decât a cerealelor. Pe lângă asta el nu cere brațe de lucru atunci când sunt ingramădite alte lucrări plugărești. El ilocuește ogorul negru, așa că introducerea lui în cultură aduce un mare câștig plugarilor și țării.

Un folos foarte mare al cultivării trifoiului este puterea sa de îngrășare. Toată lumea știe că trifoiul îmbunătățește locul pe care stă. El are însușirea aceasta, că sugă din aer azotul și îngrășă cu el pământul.

Pe lângă producția de nutreț, trifoiul se poate cultiva și pentru sămânță.

Înainte de război se vindea peste graniță numai din Transilvania peste 350 vagoane de sămânțe în preț de 6 milioane lei aur. După război am vândut tot mai puțin. În anii din urmă s'a început iar exportul în măsură mai mare.

Trifoiul nostru de Transilvania este cunoscut în lumea întreagă ca cel mai bun trifoi, de aceea negustorii din alte țări ar plăti oricât numai să capete plomba (ștampila) dela Cluj, ca să vândă sămânțele lor sub numele „trifoi de Transilvania“. În România se cultivă cam 300 de mii de jugăre cu trifoi, dintre cari numai în Transilvania sunt 200 de mii. În județul Hunedoara sunt cam 6000 de jugăre cultivate cu trifoi. În județul Bihor, de pildă, se cultivă atâta trifoi cât în tot Vechiul Regat și de trei ori mai mult, ca în toată Basarabia.

În cei din urmă 10 ani suprafața cultivată cu trifoi s'a îndoit aproape.

Trifoiul cere ploi multe, rouă din belșug, fără să fie însă de tot prea umed locul. În locurile secetoase dă o recoltă mică. Vremea prea schimbătoare dela o zi la alta nu-i prieste. Mai ales înghețurile târzii urmate de un soare arzător îi pricinuesc mult rău. Cere un pământ bogat în lut și în var, sau în lut și nisip. Merge și în pământurile nisipoase, dacă mai la fund sunt lutoase. Stratul de pământ nu trebuie să fie de tot gros, din cauză că rădăcinile lui merg mai puțin în jos decât cele de lucernă.

În regiunea noastră merge bine mai ales pe coline și dealuri. Mai puțin și la munte.

Prof. MARTIN IOAN

Știri de tot felul

— În comuna Cararman din județul Tulcea s'au găsit 20 familii de pescari bolnavi de lepră. Boala fără leac a ros, la cei mai mulți, degetele de la mâini și picioare. Bolnavii au fost internați la spitalul de leproși din Tichilești.

— Pentru încurajarea exportului de fructe, ministerul de agricultură va bonifica 50% din valoarea ambalajului, la toate fructele exportate. Plata acestor sume se va face din fondul contingentării pe bază de tablou, verificat de secția de export de pe lângă acest departament.

— Se spune că deschiderea Parlamentului va fi prorogată pentru 15 Noembrie.

— Un bandit a împușcat pe șeful gării Ciurea de lângă Iași.

— Consiliul sanitar superior a hotărât să se vaccineze toți copiii de 10 și 12 ani, cu vaccin antiscarlatinos și antidifteric.

— Ajutorul de judecător Florian G. Georgescu, dela judecătoria din Buteni, jud. Arad s'a sinucis, aruncându-se de pe fereastra camerei în care locuia, și căzând în stradă și-a fracturat baza craniului.

A încetat din viață imediat. Cauza sinuciderei nu se cunoaște.

— Perceptorul Popescu Filaret, dela agenția fiscală Zam a delapidat suma de 70.000 lei.

Pungașia a fost descoperită, iar făptașul trimis la închisoare.

— Pentru noul an școlar, la școala de agricultură și horticultură Lugoj, sunt vacante câte 20 locuri de bursă în cl. I și II.

Inscrierile până la 1 Octombrie 1934.

Cu onoare aduc la cunoștință On. public că începând din 25 Aug. a. c. am deschis o **spălătorie de rufe și curățătorie chimică**

Primesc pentru spălat și scrobrit tot felul de albituri, gulere și haine, nizuindu-mă a satisface și cele mai rafinate gusturi.

Comenzile și preluarea rufelor se pot face și la prăvălia FRĂȚII DAVID.

Prețuri eftine și serviciul prompt.

Rog sprijinul On. public.

Cu stimă:

ANDREI HACK (Bandi)
proprietar. — BRAD, str. Deva 494.

Măsuri privitoare la îmbunătățirea situației învățătorilor

În ziua de 25 Sept. d. D. V. Ţoni, președintele Asociației generale a învățătorilor a fost primit în audiență de d. dr. C. Agelescu, ministrul instrucțiunii publice.

Cu privire la chestiunile ce i s'au înfățișat de către președintele asociației, d. ministru a luat următoarele măsuri:

A dat un nou ordin telegrafic către toate direcțiile șc. secundare din țară ca să se respecte dispozițiile din lege și dispozițiile relative la scutirea de taxe școlare a fiilor de membri ai corpului didactic din șc. secundare.

A cerut iarăși ministerului de finanțe să achite neîntârziat salariile pe August în județele unde până astăzi sunt încă neplătite.

Se vor căuta toate putințele ca să fie numiți toți absolvenții din seria 1932.

Numirea acestora se va face în mod provizoriu, dar apoi pe baza unei legi speciale ce va fi adusă în viitoarea sesiune a parlamentului vor fi confirmați în posturile ocupate.

Cei numiți în mod provizoriu vor primi același salar ca și cei cu titlu provizoriu.

Va stărui ca în bugetul viitor să se prevadă numărul de locuri necesar pentru numirea în anul viitor și a celor din seriile 1933 1934.

Așa cum a cerut congresul dela Iași se va fixa în toamnă — probabil în Noembrie — o sesiune de examen, pentru ca toți cei cu 3 ani serviți efectiv în învățământ — fie și ca suplinitori — dar numiți acum cu titlu provizoriu, să se poată prezenta pentru definitivat.

Județul Soroca nu va mai fi socotit ca zonă eteroglotă — așa cum și-au exprimat dorința învățătorii din acel județ cu prilejul congresului din Iași.

S'a acordat suma de 200.000 lei Asociației învățătorilor din Bucovina pentru căminul ce s'a hotărât să fie construit în Cernăuți.

Tragedia unui moș

Din țara brazilor argintii coboară triști și bătuti de vânturi mucenicii vremurilor de azi, colindând satele și orașele românești dela un capăt la altul. Stingheri sau însoțiți de consoartele inimoase străbat aceleași cărări pe care cu veacuri înainte le-au purces străbunii martiri.

Calul murg, tovarăș credincios, — abătut și el, — privește la stăpân din când în când așteptând o clipă de odihnă. Odihnă, repaus... dar moșul e veșnic călător... Umil stăpânul își pleacă ochii... Ar vrea și el ceva... o fărâmă de dreptate, un train mai uman.

Amărât își cântă doina, dospindu-și pâinea uscată cu lacrimi fierbinți... și îmbărbătându-și murgul spre lumea largă. Lacrimile bucuriei, căci mai există o pâine și pentru el... dar nădejile s'au năruit, căci în drumul greu murgul a căzut privindu-și duios stă-

pânul și s'a stins. A îndurat poate destul și obosit și-a dat sfârșitul la datorie.

Ochii stăpânului lacrimară și două boabe argintii se prelinsă pe gâtul tovarășului mort... lacrimile durerii, căci a dispărut ultima pâine agonisită cu trudă.

Copleșit de durere își încleștă pumnii, blestemând destinul...

Copiii rămași goi vor flămânzi în așteptarea tatălui care întârzie, el însuși un copil... al drumurilor și potecilor. O mamă îndurerată își ascunde neliniștea și lacrimile. Presimțiri lugubre... Tatăl a sosit dar singur și trist...

Coliba e pustie, stăpânii prin nămeții uriași își croiesc o soartă nouă... mai bună sau mai rea, dar întârzie dreptatea moșului ce moare la datorie.

AUG. ILIEȘIU, student.

Istoricul judecătoriei de ocol din Baia de Criș

Din cercetările făcute prin archiva judecătoriei de ocol, nu s'a putut stabile precis anul înființării acestei judecătorii. — Dacă vom ținea seamă, că pe timpul feudalismului, fiecare feudal (moșier), își judeca iobagii săi, prin oamenii săi de curte, — angajați, ca: conducători, administratori domeniali cu titlul de „udvaribiró“ „birăul curții“ sau „șpanul“ numiri cari s'au păstrat chiar până azi, un fel de supraveghetor, peste servitorii curții boierești, de e. „béres“ angajat cu plată în cereale și boii. „Szolgák birája“ de unde se derivă și numirea de „szolga biró“ la început a făcut serviciu domnului feudal, de care ași fost plătit — și care mai târziu respective, a căruia putere s'a astins asupra mai multor sate de iobagii. — Dela acest „szolgabiró“ a luat ființă solgabirăul, sau pretorul — inzestrat de către legile țării cu atribuții de judecată a delictelor dintr'un cerc (plasă).

Dacă vom ținea seamă, că, în fiecare județ a luat ființă câte un tribunal, pentru judecarea delictelor, crimelor — și cum — tribunalele funcționau la mari depărțări cărmuirea țării — a luat unele atribuții dela pretor „szolgabiró“ solgabirăul de cerc (plasă) din care s'a născut ungurescul „járásbiró“ românește jude cercual (de plasă) de ocol, cari judecătorii de ocoale pare a fi luat ființă pela anul 1879 în fosta Ungarie care stăpânea și Ardealul. — Judecătorii de ocol din Baia de Criș, încă pare a fi luat ființă pe la an 1879. Până atunci, judecățile se făceau de către Tribunalul Zarandului desființat prin anul 1880.

Actualul palat în care se află instalată judecătorii de ocol a format proprietatea județului Zarand clădit cu cheltuiala aceluia județ, în anul 1850 servind ca palat administrativ până la anul 1878 — după cum probează Foaiă No. . . . cărții funduare No. 384 ²/₃ din palatul administrativ — a fost în tabulat pe jud. Zarand și ¹/₃ pe jud. Arad.

Acest palat constă din 18 camere la parter, 17 la etaj. Clădirea se estinde pe un teritoriu de 200 stânjin patrați în forma [] Cărmuirea maghiară — pentru a sparge cuibul românesc a defalcat județul Zarand — „Dacia mică“ (kis Dacia) în două părți; trecând apoi ¹/₃ parte din comune la județul Arad, iar ceialaltă la județul Hunedoara, (Nemes hunyadvármegye) desființând toată județul Zarandului.

După desființarea județului Zarand, în aceasta clădire a staționat un batalion de soldați — timp de 10 ani, — ca o apărare, contra invaziei moșilor — asupra părților ungurene, — și din cauza unor revolte a funcționarilor români dela prefectura județului Zarand.

Tribunalul județului Zarand a îndeplinit un rol foarte important chiar și din punct de vedere istoric acărui vechime o probează

inscripția pe pe un sigil vechim „Sigilum Zarandien și s' Ano 1712 No. vum ano 1861. — La acest tribunal se judecau cauzele urbariale dintre proprietari de pământ (Domenii) și iobagii români. Insămănătatea acestui tribunal stă în faptul — că, în fruntea acestui tribunal se aflau judecători români instituiți de pe vremea absolutismului.

Faptul acesta, dá mult de gândit stăpanirii maghiare de pe atunci, deoarece — în jurul acestui tribunal se formase o clasă de elită română din funcționarii tribunalului, aici în Baia de Criș, și unde se ducea o viață pur românească. — Din cauza aceasta — județul Zarandului — era porechit de unguri „kis Dacia“. — Până la an 1870, toate procesele verbale și toate sentințele — se redactau în limba română.

După cum probează o reclamațiune cu Nr. 368/1868 tribunalul se intitula astfel e „Către inclitul Tribunal Comitatus“ ca autoritate a cărții funduare etc.

La Tribunalul Zarandului după cum probează mai multe procese verbale și sentințe, au funcționat ca judecători de tribunal: Iosif Hodoșiu, Moldovan Sándor I Alexandru. Daniil Pop, Amos Frâncu, Ladislau Pop. — sedria orfanală, prin an 1872 funcționează în calitate de asesor la Tribunalul Zarandului I. Simionaș. — Pela 1866 — mai funcționează pe lângă acest tribunal — în calitate de re-

— La Vulcan, comună în județul nostru, bătute epidemia scarlatinei, care face multe victime în rândurile copiilor.

— Ziarele aduc vești că în unele părți ale țării noastre, din cauza timpului frumos, au început să înflorească liliacul, salcâmi și castani.

Avem adevărate zile de primăvară.

— În Anglia, în 28 Sept., s'a ciocnit un tren expres cu un tren omnibus. Sunt numeroși morți și răniți.

— Cu ocazia împlinirii a 20 ani dela înființarea armatei cehoslovace, se vor organiza, în țara prietenă mari serbări naționale.

— Felicităm și noi pe d. Mărșu, pentru succesul avut, pe teren școlar, la Băița.

— Demisia d. ministru Teodorescu, senator de Hunedoara a fost respinsă. D-sa își va continua activitatea la departamentul unde este titular.

În jud. Hunedoara s'a făcut următoarea mișcare în corpul medical:

D. dr. Cincoara, este transferat la Circ. Hondol, iar d-nii dr. Martinca, se numește prov. la Circ. Vața de jos și dr. Boteanu se numește la Circ. Balșa.

VĂ RUGĂM
A ACHITA
ABONAMENTUL

portor, ca esmis judecătoresc, Gheorghe Secula — Tot la acest tribunal a mai funcționat în calitate de președinte de senat, Mașiu Ioan.

La sedria orfanală dela acest tribunal a mai funcționat: Amos Frâncu ca v. comite și Ioan Frâncu v. notar.

În calitate de v. notar a mai funcționat Candrea, român; iar ca asesor (consilier) la sedria Orfanală a mai funcționat, românul Anton Cuteanu. După unele notițe oficiale din 11 Dec. 1866, ca v. comite a-1 jud. Zarand a funcționat inimosul român Borha. — După desființarea tribunalului Zarandului a luat ființă judecătoria de ocol. Judecătoria de ocol din Baia de Criș — luând ființă prim anul 1879—1880. — la care după datele culese din unele sentințe au funcționat următorii judecători: Pop Todor, fost pretor în Vața de jos unde era și sediul preturei, după cum probează o adresă a judecătorului Barabas din 21 Oct. 1878. 2, Zomor, la 1877. 3, Eder Iuliu. 4, Brádi Atilla în calitate de șefjudecător. 5, Victor Anceanu, care funcționează și sub imperiul maghiar ca ajutor de judecător. — La preluarea imperiului român, consiliul Dirigent li numește ca șef judecător la această judecătoria.

După 2 ani de funcționare ca șef judecător este înaintat la gradul de procuror general; — căruia i-i urmează — ca șef judecător, Dr. Victor Nemeș, fiul fostului ajutor de judecător, sub imperiul maghiar, Alois Nemeș, un bun român.

Prin toamna anului 1899 finea luni Septemb. la această judecătoria, s'a judecat memorabilul proces — intentat de administrația maghiară studenților universitari.

Ion Scurtu, Novacovicu, etc. pentru faptul, de a fi așezat o cunună cu trei colorul românesc pe mormântul lui Avram Iancu, în cimitirul comunei Tebea, — pentru care (crimă) faptă, justiția maghiară, i-a condamnat la închisoare; iar conducerea universității din Cluj — i-a eliminat din aceia universitate ca pe niște elemente periculoase ptru ideea de stat național ungar. — Aceea cunună se află încă și azi păstrată — ca o tristă, dar eroică amintire din vremurile de restriște a Românilor din fostul Ardeal — azi novă atât de scump, într'o cutință în biserica din Tebea. Ca apărători ai studenților s'au angajat inimoșii români din acelea vremuri: Pop Todor adv. în Baia de Criș, Dr. Cicio Pop adv. Arad, Hossu Longin adv. Deva. — Intreg dosarul dimpreună cu chestiunea, a fost transpus la tribunalul din Deva — unde, au avut loc dezbaterile — urmărită cu multă atanțiune din partea tuturor Românilor. — De și pledoariile apărării au fost strălucite — justiția maghiară și-a făcut un punct de glorie de a promunța o sentință gravă asupra inimoșilor valachi. Noi Români ajunsesem la dictonul latin „Fiât Hungaria, pereal justiția“.

Baia de Criș, 28 Sept. 1934.

PETRU INCICĂU

dir. școlar

Nu e reclamă! E un adevăr!

O noutate senzațională, încălzirea cu sobe de teracotă

Cu acest nou sistem de sobe de teracotă, cu o cantitate de 10 kg. lemne, se face o încălzire suficientă pentru 24 ore.

Încălzirea se face repede și căldura se menține!

Acest sistem l'am învățat în străinătate și se poate aplica sigur chiar și la sobele vechi de teracotă.

Livrez, adică montez, în orice dimensiuni, culori și forme, sobe de teracotă, mașini de gătit, sobe șemeneuri, învelirea pereților cu plăci de fayance alb sau în orice culoare.

CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE.

Primesc sobe de teracotă vechi pentru a le edifica din nou, a le transforma în altă formă, le pot mări, precum și repara.

Pentru noul sistem arătat mai sus, garantez. În așteptarea comenzilor On. public semnez

Cu toată stima:

Ignatie Vértes

maestru de sobe.

Petroșeni, Str. A. Vlaicu Nr. 7.

S P O R T

„Mica” - „Șoimii-Carpaților” 5:0 (4:0)

Jocul de Duminică (23 Sept. a. c.) n'a corespuns așteptărilor, fiind de o fractură inferioară.

A doua echipă clujană care ne-a vizitat, n'a făcut altceva decât să mărească pata făcută cu o săptămână înainte când Unirea (cu ceva mai bună decât Șoimi) a cedat la un scor mai mare și aceasta s'a datorit, în bună parte, liniei de atac miciste care n'a mai înjghebat în rep. II a jocului de Dum., nici-o acțiune care să pue în pericol poarta adversă și s'au perdut încetul cu încetul, asta bineînțeles numai după ce au văzut că au în față un adversar slab, chiar f. slab.

„Șoimii Carpaților or fi ei buni „figuranti” nicidecum foot-balliști. Mai bine ar fi venit la Brad numai pentru propagandă athletică decât să spuie că vin la foot-bal pentru a induce lumea în eroare. În tot decursul matchului portarul Micei n'a prins nici-o minge, asta nu i s'a mai întâmplat încă.

Jocul:

Pe teren mai ales în prima rep. nu s'a văzut decât o echipă care ș'a asigurat

matchul prin punctele marcate de Maier 3 și Ionescu 1 care s'a remarcat cel mai bun jucător de pe teren. În rep. II către sfârșit Maier mai marchează stabilind rezultatul.

S'a mai remarcat de la Mica Zaslo. Mica a jucat fără Aliman și Mocuța.

Formațiile. Mica: Henrich, Sturec, Zaslo, Mateș, Trifu, Haiduc; Barci, Maier, Ionescu, Bortoș, Teucean.

Șoimii Carpaților: Schrot, Kakso, Bodí I, Dalí, Bodí II, Danciu; Borzen, Bindea II, Anghelitu, Miși și Roșu.

A arbitrat d. Petric (Simeria), satisfăcător.

— Erată: În numărul de sept. trecută s'a strecurat o eroare, (cam mare dealtfel) de tipar, facem cuvenita rectificare:

Mica—Unirea (Cluj) 8:0 nu 8:1 cum era scris.

— P. S. În numărul viitor vom publica cine a marcat cele mai multe goaluri din primăvară până acum, precum și totalul matchurilor disputate până acum.

N. d.

GLORIA C. F. R. (ARAD) — „MICA” 3:1 (1:0)

În fața a 2000 spectatori s'a disputat Duminică matchul amical între „Gloria” echipa divizionară și „Mica”.

Jocul Gloriei a fost de o fractură superioară publicul cunoscător fiind pe deplin multumit de felul cum s'au comparat învingătorii Crișanei cu toate că s'au întrebuițat serios pt. obținerea acestui rezultat. Mica a făcut o figură onorabilă, rezistând în fața așilor Arădeni.

Echipele:

GLORIA: Boșneag, Husztig, Varjasi, Pecican, Faur, Ökrös, Igna, Dobra, Barbu I., Baici și Mercea. — „MICA” Mocuța, Sturek, Zaslo, Trifu, Aliman, Haiduc, Barcsi II., Maier, Ionescu, Bortoș, Teucean.

Jocul:

A început de Gloria dar sunt depozitați de la balon și chiar în primul minut Mica pune în dificultate poarta lui Boșneag. Un hends stras de Hustig peste poartă, apoi o nouă comb. a celor cinci atacanți se termină cu o bombă trasă de Barbu în brațele portarului. Un fault la centru e bătut de Aliman și îl găsește pe Ionescu ofside. Urmează Gloria la atac, portarul Micei e în pericol dar salvează. Un fault de la centru tras de Hustig interceptat de Dobra cu capul apoi de Baici, îl găsește pe Mocuța bine plasat și apără un gol gata făcut. Mica la atac. Ionescu deschide pe Teucean acesta dribblează pe Ökrös și Hustig, centrează, Maier trage dar încet și portarul prinde. Coruer pentru gazde fără rezultat. Min. 35 hands, la 17 m. e respins

cu greu dela Mocuța. Min. 36 Barbu deschide pe Mercea, aceasta trece de fundași și marchează primul gol. Peste un min. Gloria iar în atac, Baici trage dar portarul apără. Mica în atac. Hustig și Varjasi sunt la loc și nu lasă nimic. Repriza se termina cu mingia la centru.

În al doilea miteps se crede că Mica va egala căci chiar în primul min. comb. frumos până în fața porți și Bortoș ratează un goal singur. Văzând că nu-i reușește lui Faur, prin joc frumos, se dedă la brutalități. Obligând arbitru să intervină mai des. Barbu deschide pe Igna, acesta demarează pe tușe, obligând pe Zaslo să acorde corner fără rezultat. O presare în corner de câteva min. și Dobra marchează imparabil în colțul stâng dela 16 m. al doilea goal.

Nu trec decât câteva minute și Mercea unul dintre cei mai buni atacanți ai Gloriei ajuge la 3 m. de poartă, pasează lui Dobaa și acesta înscrie al treilea și ultimul punct min 15. În minutul 20 Ionescu scoate mingea dela poartă dar nu poate marca trăgând alături. Mica ia ofensiva. Barci trage puternic dar Boșneag apără. 6. nouă comb. a Gloriei găsește pe Mercea în ofside. La un atac al Micei, Hustig face un fault la 18 m. Gloria face zid în fața porți, dar cu tot zidul Aliman cel mai bun om al Micei înscrie golul de onoare. Până la pauză nimic interesant și astfel al doilea match Gloria—Mica sa terminat 3:1.

De la Gloria întregă echipa a jucat bine întrebuițându-se la maximum pentru obținerea rezultatului, iar dela Mica s'au remarcat Aliman, Mocuța, Haiduc, Ionescu, Teucean și Bortoș mai puțin. Foarte slab a fost Trifu. Arbitrajul dlui Petric mulțumitor.

— NEGUȚ —

Din lumea mizeriei

Era seară. Furat de dorul aventurilor, descind pe meleagurile pitorești ale Bistrei. Cerul, lînțoliu cernit și bătut în nestemate, privia mut întunerecul. Era târziu și înoptând pe locuri necunoscute, îmi caut sfîns un lăcaș.

Un unic restaurant mă determină să-l vizitez și în discuți laconică cu stăpânul primesc o cameră pcntrn odică. În sală doar două domnișoare, spre uimirea mea de provincial...

Tăcut îmi consum predepartele oferite privind mai peaproape și ascultând pasagii fragmentare din discuțiile celor două pasagere. Spre satisfacția mea constat că erau foarte inteligente și pentruca să punem capăt tăcerii am înfiripat o mică discuție ce sa'a prelungit mult.

Întunerecul tot mai persistent mi-a schimbat părerile și când începu spovedenia unei din tinere am rămas pe gânduri. Roate lacrimi de milă îmi curgeau în acel moment. Era o funcționară în orașul C. din Banat, originară din Cernăuți, cu un salariu de 1600 lei lunar, care nu-i ajungeau pentru strictul necesar și acasă mai avea mulți de susținut,

așa că a fost nevoită să aleagă între două lucruri, o moarte rapidă ce ar fi cutremurat pe toți sau o moarte lentă și istovitoare.

Și a pășit pe calea ultimă, uitând de lume, de viață și dedicându-se în mod forțat prostituției. Era frumoasă și îi plăcea viața și căile desfrâului i-au fost deschise.

Am tăcut, privind mut adorabila Clondină, trecând cu gândurile departe, la apostolatul (mamă) de ziua când va face pe micile odrasle să-și împreuneze mânuțele spre a slăvi pe Cel de sus. Am plecat cugetând la cealaltă al cărei calvar poate n'aș mai fi putut să-l ascult. Povestea ei ar fi fost aceeași sau poate nu era din cadrele păturei sociale superioare și atunci lovitura era și mai dureroasă, gândindu-mă la tovarășia și concurența dintre două protagoniste.

Noapte adâncă, gânduri sinistre, viață perfidă, apostolat forțat, prostituție, mizerie, vise și realități amare lovind cu furie un trup plâpând! Ce gol deprimant aveam în suflet în acel moment și câtă ură față de umanitate!...

Augustin Ilieșiu

student

Sufragerie

modernă, din stejar afumat, compusă din bufet, servanță, vitrină (cu oglinzi, cristale și sculpturi) și masă ovală cu șeasă scaune îmbrăcate în piele, costat 45.000 lei

Se vinde

numai cu 20 000 lei, la avocatul dr. GORA DIN BRAD.

Obrăznicia caracudelor

De când fițuica „Bravo” a început să fie refuzată cu dispreț de cetitori, Caracudescu, mare director al ei, e inconsolabil și irascibil.

Supărat pe noi, — că nu-l lăsăm să-și facă mendrele — supărat pe ținutul nostru, pe toată lumea, retras în cercul caracudelor dela „Bravo”, a început să se obrăznicească.

Obrăznicie abracadrabantă — care stă alături cu răutatea neputincioasă, ridicolul cu un orgoliu quasi dement.

Ceeace fac copii iresponsabili dela „Bravo” întrece toate marginile ridiculului.

Deocamdată numai atât.

Nouii miniștri

Gh. Tătărescu, președinte de consiliu, ministru al armamentului și adinterim la externe.

Dr. C. Angheliescu, ministru al instrucției publice:

I. Inculeț, ministru de externe;

Richard Franasovici, ministru al comunicațiilor;

General Paul Angelescu, ministru a apărării naționale;

D. Manolescu Strunga, ministru de industrie și comerț;

Valeria Poș, ministru de justiție;

Vasile Sassu, ministru de domenii;

Victor Slăvescu, ministru de finanțe;

Dr. I. Costinescu, ministru al sănătății;

D. I. Nistor, ministru al muncii;

Al. Lepădatu, ministru al cultelor;

V. Iamandi, ministru de stat.

SUBSECRETARI DE STAT

Subsecretariatele de stat ar urma să fie repartizate astfel:

Mircea Cancicov, la domenii în locul d-lui Strunga. Aurelian Bentoiu, la președinție; Eugen Titeanu, la interne, având conducerea poliției, siguranței și jandarmeriei.

Va mai fi numit subsecretar de stat d. prof. G. Leon, raportorul bugetului pe 1934—35.

Dintre vechii subsecretari vor rămâne probabil în guvern d-nii: Radu Irimescu și Mitiță Constantinescu.

Poșta redacției și administrației

— D-lui G. Deva. Sugestia dtră e bună. Primim... și Vă mulțumim.

— D. Caraiu — pnblicist. Primim propunerea dtră. Ne bucurăm că se mai găsesc încă oameni cari să ne aprecizeze modesta noastră muncă. Vă trimitem gazeta regulat

CINEMA „ORIENT” BRAD

Duminică, 7 Oct.

„Moartea sburătoare”

(Der fligende Tod)

Un film penal de aviație, cu:

James Flavin

Lucillé Browne

Al Wilson